НОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	18 р.	12 р.	6 р.

Передплати приймається тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу).

Адреса редакції й контори:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.

Телефон редакції 64—80. Почт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.

Виходить що дня, окрім понеділків і дня після великих свят.

Умови друкування оголошень:
На 1 сторінці: 2 карб. 25 коп.
На IV „ 1 „ 20 коп.
за 1 рядок в 1 шпальту петіта за кожний раз.
Особам, що шукають праці за оголошення небільше як в 3 рядки в шп., 1 карб. 20 коп. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—6 год. дня

Ціна окремого № у Києві 25 к.
В провінції і на вокзалах 25 к.

№ 82. Середа, 22 (9) травня 1918 року. № 82.

ТРОЦЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ.
„УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР“.
Сьогодня у середу 22-го (9) травня Повстання Мари, 23-го Оборона Буші, 24-го Дай серцю волю заведе у неволю.

Літній театр купецького зібрання. Дирекція Колесниченко. Т-во укр. арт. під орудою ЕЛІСІВА
В середу 22/9 травня виконано буде Панна Штукарка і Ніч під різдво, 23-го Кума Марта, 24-го Жидівка вихрестка, 25-го Закорожський клад і По ревізії, 26-го Хмара.

МОЛОДИЙ ТЕАТР.
Фундуклієвська № 5, театр був. „Бергонье“.
У пятницю 24 травня Ю. Жулавський ІИОЛЯ. початок о 7 годині. В пятницю 31 травня закриття сезону. Квитки продаються з 11—2 і з 5—9.

В звязку з майбутнім скликанням зборів Членів Т-ва „Народня торговля“ прохаємо зайти до контори, або до крамниці і поповнити свого адресу. 1—0662—1

Київ, 22 (9) травня 1918 р.

Без логики. Одним з найкращих здобутків національної революції на Україні була національна рівноправність—не тільки проголошення законом про національно-персональну автономію, а й практично вживлена у національних міністерствах. Хоча б які були непорозуміння між українськими партіями та так званими „меншостями“ в Центральній Раді, але український революційний парламент твердо і з самого початку став на позицію національної рівноправности в публічній сфері і до останніх днів. Ще організуючи генеральний секретаріят, Центральна Рада покликала до завідування національними справами заступників од поодиноких національностей, спершу як товаришів генерального секретаря справ межинаціональних, а потім і як самостійних генеральних секретарів, згодом міністрів. По національних міністерствах провадилась величезна робота, туди збігалися, як до центру, всі потреби даної національности, в них була також запорука, що права ні одної з них не будуть занедбані, що всяка практика, яка одбігала б од теорії рівноправности, знайде там свою одсіч. Україна, перша на цілому світі, справдила була не тільки гуманітарне, а й політичне вимагання рівноправности і ми сміливо могли питатися тією широкою і справді державною постановкою, яку придбала була у нас тяжко поплутана національна справа.

На жаль, про все це мусимо говорити в минулому часі... Було—і вже нема. Нове правительство ухвалило скасувати національні міністерства й натомісць заходилось складати законопроект про утворення спеціяльного органу, який має переняти на себе всі ті справи, що збігались до національних міністерств. Який то буде орган і чи хутко він почне свою роботу справляти—не знаємо.

Важко зрозуміти, чому у правительства знялась рука на один, як ми вже зазначили, з найкращих і найбезперечніших здобутків української революції. Кому і чим шкодили національні міністерства, що треба було руйнувати вже налагоджену роботу й дбати про новий орган для неї? Як, далі, практично уявляє собі правительство стосунки між поодинокими націями, що живуть на Україні? На ці питання звістка про скасування національних міністерств одповіді не дає жадної. Можна тільки догадуватись, що старим миром помированому світові неприємною і небезпечною здалась та новина політично-державна, яку Україна мала в формі національних міністерств. Коли налітає буря, то зайва річ питати, чому вона зламала он-те деревце. Просто підпало під тиск і нагніт—і вже лежить з понівеченим стовбуром, з покрученим гіллям, з пообтиканим листям. Логики у реакції теж питати нічого.

Проте гадаємо, що національні міністерства не тільки пам'ятником минулого житимуть у згадці нашій та наших національних меншостей. Ми певні, що вони відродяться, бо без сліду не може згинути хоч недовга, але блискуча спроба справжнього порозуміння й справедливого розмежування національного. Минеться реакція—встане і виростається й понівечене деревце: живий бо воно має ще корінь у житті і міцно держиться ним за ґрунт.

З курсу мнемоніки.

Старожитні люде київські дивуються. Щось дуже багато на вулицях знайомих физіономій з'явилося, щось знов у газетах замиготіли відомі призвиська... Дивишся на публіку, що густо метушиться по людних улицях і пізнаєш: „отой вусатий мужчина... де я бачив його? Щось по знаку... Ага, він же у мене трус робив!.. А оцей бравий брюнет—він же соколом стояв на ріжку Хрещатика і Фундуклієвської, зручно керуючи візиками... А цей-ось дідок допитував у пам'ятному будинкові на Львівській... тільки тепер він не саму бороду, а вуса голить: конспірація“. Всі ці люде були десь зникли, немов одразу крізь землю пішли, а це знов на їх зародило—не розминешся... Так само і по газетах. Читаєш, здебільшого в одділі нових призначень: Трунов, Машир, Дяков, жандармський полковник Іванов, і згадуєш — хто, де, коли і чим уславився. Добра репетиція для пам'яти — чисто якесь тобі практичне завдання з курсу мнемоники.

Ми живемо тепер в обставинах якогось вселюдного воскресення з мертвих. Багато мерців, яких життя нібм викреслило було з своїх списків, повставало з гробів і гуляють тепер по вулицях і на виснажених обличчях у їх знов заграв щасливий усміх: таки знадобились, таки покликано нас, таки не обійшлися... Запахло зразу учартком, становим приставом. Усі старі поліцейські, жандари губернатори і просто охочекомонні охраники всяких рангів і всякого вигляду на радощах потирають руки—і ошелешена та приголомшена публіка не здивується мабуть і тоді, коли дізнається, що воскрес із мертвих напр. такий у нас колись популяний ротмистр Кулябка, або генерал Шредель. І певне вже й вони десь у закутку готуються—коли то й вони свого великодня діждуться, коли прийде й їхня „чреда служенія“.

І очевидно прийде. Бо враз повоскресали не тільки мерці-люде. Воскресла система. Тепер знов хапають людей на улицях і потім родичі по всіх добре знайомих „мѣстахъ заключенія“ бігають і не можуть їх дошукатись. А дошукавшися, довідуються з полегченням, що „дурниця затримана до вияснення причин арешту“. Знов сидять собі люде без суду і слідства і знов тяжка робота їм сидючи—вгадувати, „за ким“ ти: чи за міністерством судових справ, чи за військовим судом, чи аж за німецькою комендатурою.. Бачив я навіть один офіціяльний папір, у якому чорним по білому написане стояло: „обвинувачені у злочинстві, зазначеному 1, 2, 3, 4, 5 і 6 п.п. 129 ст. Угол. Улож. і 273 ст. XXII кн. Свода Военныхъ Постановленій“. Тільки й усієї ріжниці, що замісць казенної російщини папір цей написано поганою ламаною українською мовою в такому напр. стилі: „Мірою пресікання (sic!) способів ухилитися від слідства і суда зібрати (?) вдержання під замиканьом (!) вищезначених обвинувачених під стражею в місці замикання“...

Звичайно, нам, що стояли за українізацію всіх ділянок життя, можна радіти, що колишнє „содержаніе подъ стражей“ тепер ніби нашим рідним, хоч і чудненьким трохи „замиканьом“ замінено. Адже недавно ще один Винниченків герой завзято гукав: „геть з нашої тюрми“—в інтересах негайної українізації цієї потрібної інституції. Але я гадаю — чи не занадто вже багато приводу дає нам дійсність для радощів? Чи не можна б трохи менше провадити українізацію хоч тюрем та арештів та воскресення всіх тих статтів умерлого Угол. Уложенія, на підставі яких одбував колись кару і шановний напр. М. П. Драгоманов? Адже те, що робиться тепер на Україні, скидається вже не на державну боротьбу, не на втихомирення, навіть, а просто на політичну помету соціяльних шарів, які знов прийшли до власти і нічого кращого не здужали вигадати, як старими ж і забруднеными руками творити не суд, а розправу над своїми політичними ворогами. Коли людей хапають за те, що вони займали це або те становище, коли їх, як напр. Одинця, держать у вохких темних мішках разом з уголовними злочинцями, злодіями та розбишаками, коли їм не кажуть цілими неділями, за що їх обвинувачують, або коли їх обвинувачують статтями з старого Угол. Уложенія витягнутими—то в цьому всьому важко побачити щось инше, а не саму голу помсту, саме „торжество побѣдителей“, які не навчилися нічого навіть з недавньої науки Столипинського часу. Не навчились, ці перелицьовані реформатори ще раз—ніби мало було цього—сіють той самий вітер, що згодом виросте—не може не виростити—в бурю народнього зворушення та обурення.

Я не проти суду. Коли було злочинство, то хай буде й суд. Але суд справжній, а не знущання, не безпідставні арешти, не безглузде тримання людей під „замиканьом“, не самоволя воскреслих мерців—одно слово, не та азіятчина, якою слави на ввесь світ придбала собі була стара Росія. Од суду, од точно й справедливо формулованного обвинувачення певне не тікали б і ті, на кого воно спадає, і не було б потреби в ніяких „мірах пресканія“, витягнутих з старого арсеналу політичним засліпленням та помотою. І коли агенти міністерства внутрішніх справ, якого шеф недавно ще заявив був — звісно, російською мовою—що „правительство отъ всякой политической мести отказивается“, коли, кажу, ці агенти не можуть тієї втіхи собі одмовити, то єсть же міністерство справ судових. Чому ж воно мовчить і як попускає на всі зазначені тут прояви дикої азіятчини? Невже воно хоче, щоб ми в XX віці і у власній державі з завдрістю згадували того німецького мірошника, що ще в XVIII гордим прохопився був словом—„є судді в Берліні“?

Чи є ж вони на Україні? Гадаю, що наші судові установи хоч од цієї репетиції з курсу мнемоніки могли б нас тепер одзволити. І без цього маємо вже що згадувати...

Сергій Єфремов.

„Deutsche Politik“ про Україну.

Три роки тому назад заснував професор торговельної академії, Рорбах, тижневик, який доволі часто містить на своїх сторінках статті про українські справи. Професор Рорбах був одним з тих нечисленних, які вже в самому початку війни ширили ідею утворення самостійної України. Німецьке громадянство і його політичні круги вважали голос д-ра Рорбаха за утопію, бо вони не вірили в живучість українського народу і його здатність до самостійної державности. Всеросійська революція показала правдивість думок Рорбаха, а мир в Бресті-Литовськім був здійсненням його змагань. Проф. Рорбах, як реальний політик, не боровся за українську державність з якихось ідеальних мотивів, з любови до поневоленого народу, а робив він це, як німецький політик, по переконаням розумний і холодний імперіяліст, щоби тим способом поширити сферу впливів і могутности Німеччини.

Коли на Україні стався переворот, проф. Рорбах приїхав у Київ, щоб поінформуватись на місці про значіння цього перевороту. Голос Рорбаха, який вже вернувся до Берлину, буде мати своє значіння для полагоди німецько-українського питання і тому слід познайомитись з поглядами його тижневика в цій справі.

В „Deutsche Politik“ з 10 в м. знаходимо дві статті про Україну і Росію. Дуже інтересна стаття професора берлинського університету д-ра Ястрова під назвою „Россія чи східна Європа“? Проф. Ястров пише, що назва має не раз дуже велике значіння, бо з нею в'яжеться ассоціація про суть самої речі. Нічого не помогло так політиці Москви як те, щоб їй вдалось примусити політичну думку Европи прийняти для москалів, українців, фінів, поляків, балтів, татар і пр. одну спільну назву „росіяне“, а це тим більше, що за часів Петра Великого, який саме завів цю назву в життя, москалі не мали права самі себе називати росіянами. З назвою „Росія“ в'яжеться тепер уявлення про всі землі, які були злучені під пануванням бувших царів і публична думка Европи ці всі землі і ці всі народи вважає за одну органичну цілість, що ніколи, а тим більше тепер, не було правдивим висловом дійсного стану річей. Ще більше невідповідним давати теперішній державі Леніна і Троцького назву „Великоросії“, а москалів звати „великоросами“. Назва ця, яку деякі ставлять, щоб відріжняти од малоросів, білоросів і червоноросів, викликає в думці заходу знов нічого иншого, як лиш одну цілість і то скріпляючу для всіх тих народів, як назва „Grossdeutschland“, „Greater Britain“, або „велика Сербія“ і під якою захід розуміє стремління всіх частин даного народу до злуки в одну політичну цілість. Тому, щоб обминути це, щоб під фальшивою назвою не лишати публичної думки в фальшивому поняттю про стан річі, проф. Ястров радить, замісць „Росія“ прийняти і вживати назву „східна Европа“, замісць „бувша російська держава“ „бувша східня держава“, замісць „російська федеративна совітська республика“ лиш коротко „совітська республика“, теперішню державу Леніна і Троцького прямо „Москвою“, а народ що живе в Московії „москалями“. Ту саму думку обороняє в місячнику „Preussiche Jahrbücher“ за апріль проф. Дельбрюк.

Другу статтю написав д. Андрій Жук, під назвою „В які державні з'язки повинна входити Україна“. Україна, на думку автора, і з огляду на свою територіяльну величину з огляду на число населення, як і природні багацтва, доволі сильна жити своїм замкненим життям ронити своїх границь. Одначе витком державности буде вона г зв'язків, щоб мати можність для свого населення і для гацтв. Цього не може Укра гнути ні в зв'язку з Поль зв'язку з Литвою, в яких ф жавности вони б і не істн обидві ці держави тягнуть і тягнути до північного моря, Україна не має інтересу і тільки в конфлікт з багатьома жавами, які з'єднують свої інтер на цім морі. Ні з причин політична ні з поводів господарських не може входити Україна в зв'язки з Москвою. Віроломність Москви і тяжкий гніт всякого прояву народнього життя ще надто в пам'яти українського народу, щоб він міг згодитись на такий зв'язок. Тому Україна мусить звернути свою увагу на схід, де саме творить федерація полуднево східніх держав, в яку входять головно донські і кубанські козаки з прилягаючими областями Терск, Астрахань, Оренбург, Урал і Ставрополь. Три повіти области донської—Таганрог, Ростов і Новочеркаськ—заселені в переважній части українцями. Вузьким пасом коло гирла Дону лучиться українське населення з переднім Кавказом, заселеним переважно українськими кубанськими козаками, головно на берегах Чорного моря, в губернії ставропольській, а почасти в Терск. Україна повинна увійти в тісний зв'язок з федерацією полуднево-східніх держав, щоб через це дійти до Каспійського моря і до середньої Азії, як незвичайно важної полоси переселення. Вже тепер живе в середній Азії, головно в областях уральській, туркестанській, акмолинській, семипалатинській, томській, синсейській, закаспійській в Туркестані кілька міліонів переселенців з України і творить в цих областях більшість населення у всякім разі значно перевищує елемент моськовський. Звязок такий, в якому Україна мусіла би грати першу ролю, був би для обох сторін незвичайно користним, відітне Москву від Кавказу і дасть можність цьому звязкові опанування кавказких портів. Що до Криму то д. Жук думає, що Крим з оглядів стратегичних і господарських повинен безумовно творити складову часть української держави, лиш татарам повинна бути забезпечена повна автономія.

Д.

На могилу Людм. Мих. Гомановій.

(З давніх літ).

В осени 1861 року дев'ятнім хлопцем довелось мені остись в Київі і з того часу б беззмінним свідком усіх обчесь течій і напрямків в київськ життю. З перших-же місяців п живання в Київі мені, хоч тіль ученику першого класа гимназі пощастило трошки пізнати цілий гурток тої молоді, яка взяла на себе ролю вести перед в художній течії тодішнього Київа, города з населенням в 60—70 т., з невеличкими, мало не виключно деревляними, домами, з колодязями у дворах, з масляними лихтарями тільки на головних вулицях, і дуже невеликим числом мостових, з одним театром та з двома залами (контрактова та дворянського зібрання) які могли обслуговувати концертні вечори, що коли-не-коли давались приїзднями артистами (Контський, Лист, Серве). Цей гурток молоді складався переважно з студентів університету та з молодих барышень, що бажали-б ідейно попрацювати на культурній ниві, але в ті часи не мали змоги широко розвинути свою роботу, бо не було тоді ні курсів жіночих, ні

яких инших інстітуцій, куди-би вони могли докласти свої сили. Серед імен, які найбільш видавались в цьому гуртку, як артисти—аматори, на першому місті треба зазначити І. І. Монахова, потім дуже відомого фахового артиста в Петербурзі, Н. П. Орлова, потім видатного в Київі присяжного повіренного, який мало не до останніх днів свого життя не покидав діла сценичних вистав і подеколи приймав участь в спектаклях любителів. Жіночий персонал був меньший, але серед нього були такі імена, як Л. С. Гогоцька, дочка проф. філософії в університеті, і Л. М. Кучинська, що переважно виступала в драмах Островського на самих одповідальних ролях. Дуже гарна на вроду, з великим артистичним почутям, з чудовою ро[illegible] народною дікцією, Л. М. [illegible], родом з Полтавщини, [illegible] зрівнять з артисткою Фа[illegible] Степановою, яка років через [illegible] після цього з'явилась на сцені [illegible]ного театру і вславилась ви[illegible] у ее Островського. У ме[illegible]лись де-які афіші тих [illegible]; серед них є афіша 20 [illegible]62 р., де сказано: „сту[illegible] университета и любителя[illegible]ческаго искусства на [illegible] театрѣ, в пользу недо[illegible] студентовъ и основанія [illegible] вспомогательной кас[illegible]ны будутъ слѣдую[illegible]дность не порокъ и [illegible]повідальну ролю Лю[illegible] в п'єсі „Бѣдность [illegible]конувала Л. М. Ку[illegible]таю я також Л. М. [illegible]ролі Катерини (Гроза [illegible]). Хто-ж була ця [illegible]ка, про яку пам'я[illegible] тільки люде „ветхі [illegible]казав Возній в На[illegible]-Полтаці? А була вона вже в ті часи, як виступала на сцені в початку 60-х років, нареченою тільки що скінчившого курс університету М. П. Драгоманова, з яким вона і одружилася в 1864 році.

Всі ці спогади пронеслись у мене в голові, коли я в минулу суботу йшов за труною Л. М. Драгоманової, провожаючи її „в далеку дорогу“, і порішив я не тільки [illegible] хвилину [illegible] на її мо[illegible], але коротенько [illegible] нашадать новим поколінням [illegible] минуле, [illegible] що баву [illegible] як люде, [illegible] що близько стояли до покійної, зовсім не знають нічого про Кучинську, бо в замітці С. Єф[illegible]рова сказано, що Л. М. Драго[illegible] походить з роду Судов[illegible]

[illegible]е так склалося, що Л. [illegible]ка, швидко потім Дра[illegible] з початку 60-х років [illegible]асть в художних виста[illegible]кої орієнтації“—як те[illegible] казати, і стоїть в сто[illegible]українських вистав, які [illegible] роки в Київі дуже [illegible]? Одповідь на це проста. [illegible] Київської молоді українська [illegible], починаючи з кінця 50-х ро[illegible], розпросторювалась дуже по[illegible]. У [illegible] багато людей того часу [illegible] або зовсім вороже до [illegible] або відносились інді[illegible]сить сказати, що в ті [illegible] потім щирий україн[illegible]ріот, як М. В. Лисенко, [illegible] теж участь в російських [illegible]нуючі такі, напр., ролі, [illegible]ія в „Женитьбѣ“ Гоголя, [illegible]щий голова цілої укра[illegible]партії М. П. Драгоманов, [illegible] 1863 р., та й то частково, [illegible]зок до українських гурт[illegible] того часу, як сам він ка[illegible]вій автобіографії, „я во[illegible] раздѣлялъ стремленія и [illegible]раинскихъ націоналистовъ, [illegible]многомъ онѣ мнѣ казались [illegible]ожными; я не могъ раздѣ[illegible] пренебреженія ихъ къ рус[illegible]литературѣ, которую считалъ [illegible]ъ развитою теперь, чѣмъ ук[illegible]ская, и болѣе точною евро[illegible]скихъ интересовъ“... І далі: [illegible]дагогическій интересъ сблизилъ [illegible] с украинцами: когда я уз[illegible]ть, что они предположили изда[illegible] популярныхъ книгъ, то посту[illegible]лъ въ ихъ корпорацію (громаду), которая тотчасъ-же выбрала ме[illegible] в комісію для редакціи [illegible] книгъ“. (См. „Былое“ [illegible] г. № VI). Треба додати [illegible] цього, що приєднання М. П. Драгоманова до українського гурт[illegible] в 1863 році прийшлось на той час, коли почалось польське повстання і коли разом з цим російський уряд почав переслідування українського руху. Виходить з цього, що М. П. Драгоманов, та мабуть і його наречена Л. М. Кучинська, пристали до української національної ідеї не тоді, коли на це була мода, не тоді, коли за це можно було получати „великія и богатыя милости“, а тоді, коли ці ідеї були не в авантажі, коли за їх доводилось давати одповідь і, може, ставити себе в позицію: „а завтра гдѣ ты, человѣкъ?“ І справді, тільки тоді національним стає приєднання чоловіка до якої сь думки, коли це приєднання з'являється результатом довгого перевіряння самого себе, коли воно, сказати-б так, вистраждано і розумом, і серцем. Так склалося в житті обох Драгоманових: і він, і вона, після довгого обмірковування ступивши на стежку визнання великої ваги в національному українському рухові, пішли цією стежкою, не ухиляючись на сторони, пішли до кінця, не зупиняючись на тому, чи гарно це буде для власного їхнього життя, не лякаючись того лиха, яке може спіткати на дорозі.

В 1874 році я вже мав змогу познайомитися з Л. М. Драгомановою. як з членом „Старої громади“, бо в той час всі жінки, яких чоловіки були членами громади, є ipso лічилися громадянками. Як тепер, пам'ятаю ті суботні збори громадян, які по черзі одбувалися у сімейних членів „громади“; раз-у-раз на їх бувала і Л. М. Драгоманова, найчастійше в українському вбранні. При всій своїй талановитості, при значній освіті, вона робила враження мовчазної жінки, бо дуже-дуже рідко вступала прилюдно в дебати, і за те дуже охоче вела приватну розмову про події сучасного політичного моменту. Видно було, що її національні переконання були тверді, але про те вона ніколи в той час не виявляла себе з боку національного шовинізму, од якого такий далекий був і сам М. П. Драгоманов. Не дивлячись на те, що в сентябрі 1875 р, чоловіка її усунули з катедри доцента київського університету по 3-му пункту, вона, наскільки пам'ятаю, дуже спокійно перенесла цей крах в службовій позиції свого чоловіка, не меньш спокійно і твердо прийняла до серця рішення його емігрувати з Росії, звідкіля і їй прийшлося в осени 1876 року з маленькою дочкою рушити теж до чоловіка, розлучаючись, може й на віки, з рідним краєм і родиною.

Тяжкії роки довелось пережити Драгомановим в Женеві аж до 1889 року, до часу переїзду в Болгарію: тут була в них і біда моральна, і біда матеріальна; тут важко складались відносини і до російських, і до галицьких українців, тут нелегко жилось і через інтриги російських емігрантів в Швейцарії. Усі ці лиха перенесла на собі разом з чоловіком і Л. М. Драгоманова. В опублікованім листуванню її з М, Павликом видно, як відчувалось в душі у неї те тяжке в закордонних обставинах життя перебування, яке випадало на їх долю. Не глядячи на це, Л. М. Драгоманова заховала в серці своїм не тільки природну любов до рідного краю, але й викохану нею в собі національну самосвідомість. В одному листі до М. Павлика, в 1880 р., коли Л. М-ва з дітьми виїхала на літо з Женеви, М. П-ч залишився там і вів якісь переговори з російським соціалістом Штейнбергом, вона пише: „мені страшенно цікаво, до чого вони договоряться з М. Петр... на мій погляд, саме найкраще було-б покинуть усякі переговори і полемику з кацапами і поляками і обернуться до свого діла“. (Т. 3-ій, стор. 195). Мабуть, дуже вже допекли їй всі ті інтриги, які велись між емиграцією, коли така спокійна людина, як Л. М. Драгоманова, заговорила мовою трошки гострою. І справді, перегляньте листи М. П. Драгоманова до І. Франка, М. Павлика і до інших—і ви побачите, скільки повинна була витерпіти душа його од усякого лиха а разом з тим скільки перестраждала з-за цього-ж самого лиха і його вірна дружина. І все-ж таки чула душа небіжчиці до останніх днів життя зберегла увесь моральний капітал, який почав складатися в молоді літа її і закріплявся в боротьбі з лихом, ніби пам'ятаючи могутнії слова поета „на те й лихо, щоб з тим лихом битись“!

Нехай-же буде земля пером цій „старогромадянці“!

В. Науменко.

Для української баціли.

... Коли ж і церкви не послухається—буде як язичник і митарь.

І не тільки „Київська Дунька“, орган кадетів, меншевиків і комерсантів буде писати:

— Кабинетъ Василенокъ, Дорошенокъ, Бутенокъ, этотъ странный союзъ многообѣщающей партіи съ партіей, не имѣющей даже собственнаго автомобиля...

Але буде писати і наша преса:

— Василенки, Бутенки і навіть Дорошенки, в неприродньому союзі українців з москалями, тягнуть до матушки-Москви...

„Нова Рада“ буде говорити про свого співробітника:

— Нас не дивує політика панів одеських комерсантів типу Гутника, мало для нас несподіваного в політиці київських комерсантів типу Ржепецького,—нас ніщо в світі не дивує... але До-орошше-енко... шшо цце таке!..

Фельетоніст „Нової Ради“ заопевнатиме:

— Та хіба Дорошенко с.-федераліст? Він фé—дераліст!

Передовик есерівського „Голосу Нехворощі“ со всіми святими пом'янувши буржуазну есеровську рідню, закінчить передовицю словами:

— Аж ось воно!

І вийде нарешті прокламація большевиків:

— Карл Марке нехай живе в столітні роковини народження! Але смерть буржуям і соглашателям! Нехай живе III інтернаціонал з участю помішників фармацевтів!!

Словом, на Д. І. Дорошенка за те, що він вступив у теперішній кабінет кожний повішає свою найпоганшу собаку. При нагоді і я це саме зроблю.

Але в душі у мене криється лукава надія:

— А що як Дмитро Іванович серед більшости кабінета прищепить українську баціли? От, буде штука!

Що таке баціла?

Треба довго говорити. Теперішній марчук, революційний та український, хватає Україну в десятьох словах: „Нехай живе те, друге й третє, і геть те, се й оне“. Або, як пан Гутник, ковтає бразу українську державність; вона йому стає в горлі, і так він з нею і ходить,—ні сюди, ні туди.

А баціли за старих часів українські громадяне на обібрану та облюбовану жертву кидали спочатку, як блоху: забуде, наприклад, коло жертви число „Ради“. Потім на роспліц другу блоху вкидає: підсуне книжку „Украинской Жизни“. Потім—наукову книжку, і таку хворобу розведе в жертві, що та починає слабувати на українство,—щось подібне до активної манії переслідування: сам заслаб і зараз же инших хоче заразити.

Так воно йшло: Аврам родив Ісака, Ісак родив Якова, Яків родив Юду і братів його, Юда родив Тареса і Зару од Тамари...

І в Київі, довідавшись про нову колонію бацілів, співали:

— А нашого полку прибуло, прибуло.

І от Д. І. Дорошенко в кабінеті розпустить українську баціли і весь кабінет стане щиро-українським. До того українським, що заснує урядову партію—

— Щ. У. Н.—щиро-українська партія.

Пан Гутник до того українізується, що буде говорити:

— Всі думають, що я еспанець, а я—українець!

Пан Колокольцев:

— Терпіть не можу кацапських кадетів. Хіба ж Мілюков чого небудь вартий проти нашого київського, щирого Іоселевича?

Проф. Вагнер:

— Оті обмосковлені німці—ні до чого! Зате українізований німець Штерн в Одесі—це ж пахуча квітка України.

Тоді все стане на свої місця.

Наші есдеки знайдуть свого буржуя, українського капіталіста і щиро мріятимуть про міжнародню солідарність пролетаріята. Поправляться на тілі: есть буржуй, значить есть і есдек,—все гаразд.

Есефи перестануть почувати обов'язок іти до власти і підуть на службу по всяких відомствах, а більшість засяде за нескінчені наукові та літературні твори.

Самостійники зробляться вже зовсім самолежниками, бо нічого буде при ЩУП-ові гарячитись. Д-р І. М. Луценко заведе під Київом пасіку і голуватиме [illegible] малими [illegible]

[illegible]

А. [illegible]

В Міністерствах.

Привітання чеського національного театру.

З приводу 50-тих роковин чеського національного театру в Празі. театральна рада послалу таку привітальну телеграма:

Українська театральна рада при міністерстві народньої освіти вітає чеський нарід невтомних діячів театру з великим святом культури чеського народу. Мистецтво запалює душі вогнем краси й добра. Хай-же палає на довгі часи велике вогнище чеського національного театру і кличе чеський нарід та його мистецтво до славного прийдешнього. Слава.

За головку театральної ради М. Старицька.

Секретарь Коваленко.

—

„Український національний театр“ послав таку телеграму:

Слава й честь національному чеському діяцлу. Культурне світло засвічено 50 років тому назад кращими синами нації, чарівним світом освічує історичний шлях чеського народу: бажаєм щоб це світло розгорілось у могутнє вогнище, в якому згорять всі ґрати й ланцюги, що відділяють чеський нарід від його прийдешнього“.

За національний театр директор Іван Мар'яненко.

Бібліотечно-архівний відділ.

Міністерство народньої освіти укладає книжний фонд української національної бібліотеки і звертається в звязку з тим до власників книжних збірок, які хотіли би продати свої бібліотеки, з пропозицією надсилати до бібліотечної секції відділу повідомлення про се з зазначенням характеру книжної збірки і її складу в головних рисах.

Нове управління почти й телеграфу.

Замісць міністерства почти й телеграфу, переданого міністерству внутрішніх справ розпочало офіціяльно діяльність управління почти й телеграфу, головою якого є товариш міністра внутрішніх справ Кулябко-Корецький.

Призначення.

Рада міністрів призначила помічниками державного секретаря [illegible]ва, Романова та Могилянського, секретарем ради міністрів правителя Дитятина.

Асигнування.

Радою міністрів по докладу міністерства шляхів відпущено мілліонів карбованців на шлюзовання дніпровських порогів.

Призначення полк. Іванова.

Наказом по головному інтендантському управлінню військового міністерства від 10 травня ч. 37, § 5 призначено на посаду рангового старшини для особистих доручень полковника О. Іванова, бувшого полковника жандармського корпусу, відомого в свій час діяча старого режиму і одного з головних свідків у справі Бейліса.

По всій Україні.

До адміністративного відділу при міністерстві військових справ надійшли такі вісти при сучасне становище на Україні:

Харківщина.

1. Взагалі спокійно. Між селянами трапляються непорозуміння на земельному ґрунті.

Газети „Рух“, „Земля і Воля“ і „Мисль Народа“ тимчасово закриті.

В миколаївському пов. селяне почали грабувати маєтки та, нищити худобу. Напали навіть на німецьку варту і вбили одного, з неї, а останні одкрили стрілянину і вбили 15 селян.

6. В куп'янському пов. в деяких волостях багато організованих ватаг—розбишак, які грабують села і майна. Селяне зверталися до німців за допомогу проти ватаг—але вони неохоче допомагають. В с. Чунахівці згоріло 130 дворів. Харчів нема.

7. В зміївському пов. ще бенкетують большевицькі ватаги. Активної боротьби проти них неможна вести, бо нема ніякого війська.

Такі самі скарги надходять із корчанського повіту.

Волинь.

В ізяславському повіті нищать селяне панські посіви.

Чернигівщина.

В ковотопському повіті настрій дуже бурхливий. В с. Радуль, городинського повіту була сутичка між німецьким й українським військом. Є поранені. До сутички спричинилась провокація з боку евреїв.

Херсонщина.

Селяне випасають всюди озимину—

В елисаветському повіті великі селянські заколоти з приводу одмовлення селян продавати хліб по старих цінах.

Київщина.

В канівському повіті настрій підвищений—але поки-що спокійно.

„Сводка“ Проскурівського коменданта.

Проскурівський повітовий комендант надіслав до канцелярії військового міністра і до губерн. коменданта „сводку“, яку, зважаючи на її стиль і правопись поміщаємо без зміни.

„Доношу:

1) Повітова комендантура спинилась в повіті згідно наказа військового міністра під № 51.

2) Настрої робітництва в повіті в звязку з переменою в м. Київ.—спокійно.

3) Большевицької агітації, демонстрації і виступів в повіті зауважено не було.

4) Взаімовідносення поміж військовою та адміністративною владою в згоді.

5) Взаімовідносення поміж військовою владою і громадянством таке: як де які обіди на силі альбо в місті, то громадяни звертаються з [illegible]

7) Газета „Відрождения“ знаходиться в кіосках в місті Проскурові 50 екземплярів, а на селах предпринимів заув жено не було“.

Телеграма до губернського старости.

Департамент загальних справ міністерства внутрішніх справ прохає вас яко мога щирше оповістити населеня я про необхідність негайної подачи вам відомости що до кількости збитків понесених від большевиків. Ці відомости повинні бути засвідчені міліцією повітовими, волостними земськими управами і міськими управами. Крім цього департамент прохає вас скласти відомости про кількість убитків понесених інституціями міністерства внутрішніх справ. Усі ці відомости необхідно негайно надіслати до департаменту, бо з 22 травня мають початися мирові переговори з Російським урядом. Про це негайно повідомити повітових старост.

Директор Троцкій.

В м-ві праці.

Міністерство праці повідомляє, що усі закони, циркуляри та роспорядження по робітничому питанню, які видали тимчасовий російський уряд та Центральна Рада, коли вони не скасовані правительством української держави застаються в силі.

Міністерство праці пояснило представникам міністерства, що на місцях є комісари, призначені на протязі істнування української самостійної держави. Комісари, яких поставила совєтська влада, повинні бути скасовані. Комісари призначені російським тимчасовим урядом мають прибути до міністерства з докладами.

Обов'язкова постанова

міністерства харчових справ на Україні.

1) З виданням цієї обов'язкової постанови, право заготовки скоту в цілях експорту за кордон переходить від губерніяльних та повітових харчових управ до районних уповноважених міністерства, або до його довірених.

Примітка: Постачання скоту для місцевих потреб [illegible] війська на території України [illegible] ресованих [illegible]

Друк. [illegible] „Дніпр. [illegible] в Київі“. Хрещатик № 40.

установами, при чім порядок і способи заготовки скота встановлюються особо, або районними уповноваженими міністерства.

2) Ніякі втручання і перешкоди з боку місцевої влади в справі заготовок скоту агентами міністерства для означеної вище мети не допускаються, окрім випадків порушення наказу міністерства харчових справ за № 4/105 від травня 2 дня 1918 р.

3) Всякі перевозки скотини залізницями, без відповідних на це дозволів міністерства харчових справ, або його уповноважених заборонятьcя.

Міністр харчових справ (підпис)

У Київі.

Постанови комітету соц.-фед. з приводу вступу членів партії в кабінет. На вчорашньому засіданні головного комітету партії соц.-фед. постановлено: зважаючи, що посада управителя міністерством єсть посада політично-відповідальна і що згода д. Д. І. Дорошенка взяти на себе управління міністерством закордонних справ являється через те порушенням постанови з'їзду, головний комітет партії соц.-фед. пропонує Д. І. Дорошенкові вийти з партії.

Вислухавши повідомлення К. Мацієвича про те, чому він не згодився піти на посаду товариша міністра земельних справ, головний комітет з його поводженням згоджується.

Реквізиція помешкання „Нової Ради". З наказу київського коменданта реквізовано помешкання, яке редакція „Нової Ради" зняла була ще 28-го квітня для потреб своєї контори. Помешкання взяте для гетьманського почоту. Редакція має опротестувати реквізицію.

У справі земельної реформи. Все позавчорашнє засідання ради міністрів було присвячене обговоренню земельного закону, який рада міністрів переробляє знову. Обговорювались головним чином основи викупа і розділу землі. Дебати в цій справі затягнулись, і рада ніякої постанови в цій справі не встановила.

Надалі три дні на тиждень присвячуватимуться земельній справі.

[illegible] Державна канцелярія. Державна канцелярія зараз значно реорганізується. Будуть скасовані цілком відділ преси і господарський відділ. Замість них знову засновуються департаменти загальних справ і законодавчих внесень, а також буде заснована при державній канцелярії юридична нарада.

Мала рада міністрів. Рада міністрів постановила сформувати малу раду міністрів обов'язком якої буде вирішування справ, які потрібують згоди між відомствами, а також підготовча робота до більших законопроектів. Мала рада складатиметься з усіх товаришів міністрів, головуватиме товариш міністра юстиції Завадський, товаришами голови будуть товариш міністра харчових справ Гаврилов та товариш міністра внутрішніх справ Вишневський. Мала рада засідатиме у двірці гетьмана.

Товариш міністра внутрішніх справ п. А. А. Вишневський приймає по понеділках і четвергах від 3—5 год. у дворці.

Спекуляція борошном. В зв'язку з ростом напливу мішочників із голодуючих губерній Великоросії останніми днями у Київі та околицях розвилась страшна спекуляція борошном і збіжевими продуктами. Ціна борошна досягає ста карбованців за пуд, хліб хліба у Київі платять більше двох карбованців. Міністерство продовольчих справ вживає всіх заходів до припинення спекуляції. На Київщині засуха продовжується. Стан полевих рослин стає загрожуючим.

Новий міністр. Генерала Рогоєву призначено міністром військових справ і він сьогодня приступив до виконання своїх обов'язків.

Мирова конференція. Позавчора увечері до Київа прибула з Великоросії мирова делегація.

Вчора делегати в числі 47 чоловіка заняли коло 20 кімнат в готелі „Марсель".

Головою великоруської делегації є д-р Рановський.

[illegible] довідались, сьогодня мирова конференція не розпочне своїх [illegible]. На перешкоді цьому стоять [illegible] формальні причини.

[illegible] інформування преси про [illegible] конференції, то голова [illegible] обіцяв ужити всіх заходів [illegible] на засіданнях конференції [illegible] представники преси.

Обрання проф. М. С. Грушевського. 19-го травня на засіданні українського народнього університету проф. М. С. Грушевського одноголосно обрано почесним членом згаданого університету за визначні праці проф. Грушевського в справі розвитку української культури й науки.

Від редакції. Сьогодня в редакції і друкарні „Нової Ради" роботи не буде. Чергове число газети вийде у п'ятницю.

Конкурс. Відділ пластичних мистецтв при міністерстві народньої освіти оголошує серію конкурсів на виконання проектів зразкових народніх домів трьох типів 1) для малих сел, 2) для великих сел та малих міст, 3) для великих міст. В першу чергу оголошується два конкурси проектів народніх домів для малих сел, деревяного та кам'яного. В умовинах конкурсу зазначено між иншим, що фасади повинні бути зроблені по зразках української народньої архитектури. Від штукатурки та майоліки повинно ухилятися. Термін надсилки проектів призначено до пятого червня цього року. За три кращих проекти деревяного дому як також за три кращих проекти кам'яного дому будуть видані премії по сімсот, пятьсот і триста карбованців.

Машини з Німеччини. З центральних держав до Київа прибуло 50 вагонів з сільсько-господарськими машинами. Їх вигружають на Подолі. В дорозі є ще 70 вагонів. Надалі з Німеччини й Австрії прибуватимуть що-тижня по 200 вагонів з товарами для України.

Недостача хліба. В державне хлібне бюро поступають відомости про недостачу хліба по багатьох повітах Київщини та Полтавщини. Недостача пояснюється напливом купців, по вільним цінам инших губерній— переважно з Чернигівщини та Могильовщини. Бюро звернулося до міністерства продовольчих справ, прохаючи установити суровий догляд та налагодити реквізиційний апарат на Київщині та Полтавщині.

Поліцмейстери. У звязку з заснованням посади київського градоначальника міліція буде цілком реорганизована. Будуть засновані посади аж двох поліцмейстрів, бо Київ має бути поділений на два самостійні поліцмейстерства. Поліцмейстери матимуть помішників по адміністративному та господарському відділах. Поліцмейстери підлягатимуть градоначальнику.

Проект градоначальства уже виготований.

Арешти на Волині. До Київа приїхала група волинських громадян, яка шукає, до кого б удатися за порятунком і порадою про долю арештованих українців на Волині. Виявляється, що арештовані голова р[illegible]ської повітової народньої управи Сумневич і його заступник Денисенко, повітовий комісар освіти Ковалевко, повітовий комендант Оскілько, його помічник Дворкин, голова земельного комітету Чирановський та инші особи.

16-го травня арештованих вивезено в Німеччину. Іде уперта поголоска, що арешти робилися заходами губерніяльного старости Андро, бо всі арештовані, коли німецьке військо прийшло на Волинь, всякими засобами заспокоювали людність і допомогали німцям.

Доля підприємства „Піролюзіт". Німецьке підприємство „Піролюзіт" (розроблення марганцевих руд), керування яким по закону 1915 р. було передане новому правлінню, зараз на основі мирового договору України з центральними державами повинно бути повернено колишнім власникам.

Призначення С. Франкфурта. Міністр харчування призначив члена київської харчової управи С. Л. Франкфурта представником міністерства харчування при торговельній делегації.

Цими днями д. Франкфурт має виїхати до Берліну та Відня.

Призначення б. пристава. Як повідомляє „Одес. Л." начальник Олександрівського міліційного району в Одесі кап. Любимов подався в одставку, а на цього місце призначено бувшого пристава Портового участка д. Пирожкова.

Збори „Дитяча хата". В середу 23-го травня (на Миколу) о $4^1/_2$ год. одбудуться загальні збори членів т-ва „Дитяча хата" і батьків дітей „Дитячого садку" в помешканні дитячого садка (Бібіковський Бульвар № 58/2).

Порядок денний: 1) справоздання т-ва, 2) справоздання по дитячому садку, 3) справа з дитячим садком в майбутнім шкільнім році, 4) біжучі справи.

Зважаючи на важність порушених питань, рада т-ва „Дитяча хата" просить членів товариства і батьків дітей, що належать до садку, неодмінно прибути.

Панахида по М. Лисенку. Сьогодня в середу 22-го травня на Байковому кладовищі о 2-й год. дня відбудеться панахида по Миколі Віталієвичу Лисенку.

Українська педагогична академія. 29-го травня почнуться іспити в Педагогичній Академії. Останні збори слухачів академії відбудуться 23-го травня (четверг) пів на п'яту годину в помешканні міністерства народньої освіти.

Про роспис іспитів можна буде дізнатись на цих же зборах.

Курси української мови. З огляду на пекучу потребу в цей відповідальний мент практичного вивчення української мови київська українська учительська спілка впоряжає курси української мови, правопису та складання ділових паперів на протязі одного й двох місяців з платнею для слухачів 25 і 50 карбованців. Навчання для першої групи почнеться 23 цього травня в будинку № 6 по Володимирській улиці в 7 годин вечера, на який час запрошуються всі, хто записався на курси.

Запис на курси приймають в помешканні курсів (Володимирська, ч. 6) від 6 до 7 год. вечера.

Курси мають бути відчинені в ріжних місцях м. Київа. Всім, хто скінчить курси буде видано відповідні посвідчення.

Центральне бюро передплати на всі українські газети та журнали, що містилось до останнього часу в помешканні Центральної Ради, після минулих руїн і розрухів, відновило свою діяльність в новому помешканні: Київ, Фундуклїївська, книгарня „Українська Республіка". Бюро безпосередньо зноситься з закордонними українськими часописями, а на місцях по Україні має густу сітку власних агентів.

Прийняті в передплату гроші Бюро негайно передає до контор часописів. Комисових 5%. За Бюро як і раніш одповідає редакція журналу „Шлях".

Загальні збори Кирило-Методіївського Брацтва, з приводу братського свята відбудуться в помешканні брацтва: Митрополитанський дім в подвіррі св. Софії 24 травня н. ст. ц. р. о 12 годині дня.

Комісія по влаштуванню курсів прохає д. Тушкана зайти до М. Н. О. (каб. дир. департ. нижч. осв.) у справах цих курсів.

Його ж комісія прохає прибути туди на нараду лекторів—сьогодня о 7-й год. вечера.

Українська пісня. В Київі появились інтелігентні вуличні співці (сліпий з гармонією і жінка), які між иншими номерами свого репертуару по дворах виконують дует „Де ти бродиш моя доле". Виконують цілком вірно й гарно.

Зібрання рел.-філ. т-ва. В четвер 23 травня в 6 г. вечера в гімназії Жекуліної (Львівська 27) одбудеться рокове загальне зібрання Релігійно-філософічного т-ва (справоздання з 1917 р., вибори ради і президії) а в $6^1/_2$ г. вечера.—Открите засідання по питанню о сучасним положенні церкви на Україні.

Сьогодня, 22 травня в помешканні бувшого губерніяльного правління (Присутственныя мѣста) має відбутися скликана міністерством народнього здоровля нарада представників губерніяльних санітарних бюро України. Засідання почнеться о першій годині дня.

Останні збори „Осередка" відбудуться в пятницю 24 травня н. ст. в клубі „Родина" (Пушкинська 1) в 6 год. вечера. Всіх членів просимо неодмінно явитись, бо на порядку дня дуже важні справи. Докінче треба обговорити:

1) ліквідацію „Осередка" і форму середнешкільної організації в майбутньому.

2) найважнійші точки конференції,

3) вибір представників на всеукраїнську конференцію.

В III-ій Українській гімназії відкрито прийом прохань у підготовчий, I, II, III і IV класи — що дня від 2—6 год. (Суворівська, № 1). Іспити в II, III і IV кл. 26—31 травня.

Чергове засідання ради лекторів. Укр. Н. Унів. відбудеться в середу о 5-ій годині веч. на Терещенківській 13.

Загальні збори українського т-ва ветеринарних лікарів відбудуться в середу 22-го травня в помешканні головної військово-ветеринарної управи (Тютюрянська 33, п. 2) о 5-ій годині вечера.

Просимо прибути всіх членів зогляду на важні питання.

Вісти з краю.

Протест учительського т-ва в Катеринославі. З приводу того, що департамент ісповідань мін. вн. справ Української Народньої Республики залишив на посаді ректора катеринославської духовної семінарії прот. Кречетовича, добре відомого ворога українства, українське учительське т-во в К-славі висловило категоричний протест проти призначення до українських шкіл людей, що вславилися своєю одвертою ворожістю до українських справ.

Вистава. В с. Бірки гадяцького повіту на Полтавщині місцевий драматичний гурток під проводом А. П. Гончаренка поставив комедію М. Старицького „Крути та не перекручуй". Гарно грали д. Ващенко та С. П. Роспутько.

Комітет помочи бувшим полоненим.

Дня 20 травня в помешканні київського клубу „Родина" відбулися товариські сходини бувших полонених, що належали в полоні до українських організацій. На сходини прибуло біля 100 душ. Відкрив наради д. Жук та подав зібраним, що метою сходин є те, як помогти бувшим полоненим, які перебувають у важкім матеріяльнім становищі. Головою обрано Є. Тарасовську, секретарем Д. Олянчина. По всесторонньому обміну думок участників сходин рішено вибрати комітет помочи бувшим полоненим, який має зайнятися вишукуванням посад для безробітних, уділяти грошеві запомоги потребуючим, збирати на це жертви та инше. Комітет має давати поміч передовсім козакам розформованих дивізій з полоненим, а також тим бувшим полоненим, хто належав у полоні до українських організацій, або стояв з ними у зносинах. До комітету вибрано: д.д. Андріюка, Биховська, Гладкого, Діхтяра, Жука, Лопушенка, Тарановського, Чикаленка, Шаповала, на заступників Байлова, Калюжного, Щербину. По закінченню нарад відкрив комітет своє перше конституційне засідання, на якім вибрано головою Чикаленка, заступником голови Гладкого, секретарем Діхтяря, скарбником Андріюка. Комітет має кооптувати в свій склад ще 7 членів з громадянських кол міста Київа і потім нового уконституватись. На сходинах зібрано між участниками добровільних датків 313 руб. 15 к. і тут же уділено багатьом потрібуючим невеликі грошові запомоги. Слідуючі сходини бувших полонених відбудуться в клубі „Родина" в середу 22 травня о 6 год. вечера.

Ганьба русифікаторам.

Катеринославський відділ Всеукраїнської Учительської Спілки „Українське Учительське Товариство в Катеринославі" рішуче протестує проти декларації „Кіевскаго Областного Пофесіональнаго Учительскаго Союза", поданої міністрові освіти, добачаючи в ній одверту тенденцію в дусі старо-режимного обрусительства.

Російське учительство на Україні йде проти основних, найелементарніших культурних прав і потреб широких народніх мас усіх національностів України, коли домагається, щоб розмежування шкіл і всіх освітних засобів і коштів, як нових, так і тих, що вирвала Україна з пазурів Романівської імперії, було переведено не на основі єдино справедливого пропорціонального принципу, а в інтересах одної тільки великоруської меншости, яка намагається ще й тепер, як і завсігди раніше, на свою користь обертати всі наслідки ганебного двохсотлітнього самодержавно-поліцейського обмосковлювання України.

Краєвий київський професійний союз учителів згадує про „мертві цифри застарілої статистики" і замість того, щоб вимагати живих цифр нової, свіжо переведеної статистики національного складу людности Української Народньої Республіки, повстає проти самого принципу пропорціональности, хоч би й на підставі правдивої національної статистики.

Далі професійний союз натякає на те, що ніби заміна російської школи на Вкраїні йде наперекір волі більшости населення. В цих словах Українське Учительське Товариство у Катеринославі вбачає негодящий замах на українську школу. Представники російської школи, що розповсюджувалася по бувшій Російській Імперії всяким „господами чинкентами", тут на Вкраїні хочуть вести дальшу політику задавлювання народньої душі.

Українське учительство бажає розвивати школу на Україні в напрямі повної терпимости до культур всіх національностей, та разом з тим воно пильно стежитиме, щоб загорьовані працею тяжкою кошти українського народу ні в якім разі не одтягалися більше для розвитку ніякої чужої культури.

Не утисками, не насильством творитиме українське учительство українську молоду культуру, а організацією всіх своїх сил на добро народу, у котрого так довго відіймали рідну школу ріжні передові й непередові русифікатори, що злістю дихають й досі на молоду культуру [illegible] культурно окраденого українського демосу.

З постанови загальних зборів [illegible] лова Ради Т-ва Євген Вирський.

За писаря *Н. Степанов.*

Всеукраїнська нарада професійних союзів.

Вчора в народній аудиторії [illegible]лось перше засідання [illegible] конференції професійних союзів.

Делегати збиралися так [illegible] засідання почалось, замість [illegible] о год. 6 вечером. По відомості організаційного бюро делегатів [illegible]лось 450 чоловік: Меншевиків-[illegible]довців 200, большевиків—10, соц.-[illegible]—32, рос. соц.-рев.—15, [illegible]—15, укр. соц.-рев.—8, укр. соц.-[illegible]—30, а решта вважає себе [illegible]стами, безпартійними і т. инш.

Конференцію одкрив д. Грабо[illegible]вів (представник Одеси) [illegible] присутніх до щирої праці [illegible] ревції, яка повинна вирішити [illegible] питання, що торкаються [illegible] професійних союзів.

Після цього обрано президію, [illegible]сок якої був вироблений організаційною комісією.

В склад президії увійшли: Гронен[illegible] Матвій—голова, Сьомін та Само[illegible]мірський—товаришами голови.

Члени: Балабанов, Черняков, Са[illegible]довський від укр. с.-д., [illegible] Айзман, Пирогов, Рябцев, [illegible] та Арш.

Писарів обрано од кожної [illegible] по одному.

Конференція прийняла [illegible]сок з 9 голосами проти [illegible] малися від голосування.

По обранню президії приступлено до затвердження регуляміну конференції, виробленого організаційною комісією.

ТЕЛЕГРАМИ.

Офіціяльне німецьке повідомлення.

19 травня, вечером.

На полудневім березі Анкр Морланкур відбито з втратами [illegible]стині атаки англійців.

Німецьке офіціяльне повідомлення.

20 травня.

ЗАХІДНІЙ ФРОНТ. У [illegible]меля артилерійськ[illegible] рі та коло півночі значно [illegible]лась. Нині рамком тим вперше [illegible]лерійські бої. На останніх [illegible] бойова діяльність на раз по[illegible] знову. На південнім березі [illegible]лійці вранці рано наступали [illegible] силами і вперлись у Віль [illegible] Спроби супротивника посуну[illegible] в долині Анкр були невда[illegible] атаки проти Марланкур пер[illegible] відбиті з крівавими втратами [illegible] противника. На багатьох [illegible] фронту розвідочні посування [illegible]ців та французів були [illegible] аванпостних боях та успішн[illegible]бах на північ ми взяли ст. [illegible]

Останню ніч Лондон Довер [illegible]ші англійські приморські окол[illegible] пішно скидали бомби.

Офіціяльне австрійське повідомлення.

19 травня.

Діяльність розвідочних [illegible] обох боків на тирольськім [illegible] фронті і на венетиянських [illegible] привела до боїв, які проходять [illegible] ціхом для нас.

На схід від гори Перетика [illegible] противник був відбитий в [illegible] ових боях. Ми взяли у [illegible]чих 100 чоловік полонених [illegible] кулеметів.

Офіціяльне французьке повідомлення.

19 травня.

Нічого важного крім артилерійського [illegible] на північ і південь [illegible]

(УТА).

Офіціальне турецьке повідомлення.

19 травня.

Палестинський фронт. Місцями діяльність розвідочних відділів з обох сторін. Біля Рафату нами доконані успішні розвідки. Близько гирла Йордану, коло Маану, були відбиті атаки повстанців.

Егейське море. Наш літун успішно атакував артилерійську позицію супротивника з наблюдательним пунктом.

На инших фронтах нічого значного.

Проти української влади.

ХАРЬКІВ, 20. В губернії відносно спокійно, хоча східній район переповнений большевиками, які агітують проти української влади. Грамоту гетьмана більшість населення зустрічає радісно. Населення звертає награбований у землевласників інвентарь. Місцями під впливом агітації селяне нищать свої засіви та на чужих землях, а також поміщицькі сінокоси та ліси. По деяких селах, що довго перебували під большевицьким пануванням, життя відновилось. Знищення та розхія господарств перевищує всі. Особливо відчувається гостра нестача робочої худоби й інвентаря. (УТА)

Становище копалень.

ХАРЬКІВ, 20. На нарадах горнопромисловців виявилось, що в Донецькому кряжеві тепер бракує сталевих канатів. Копальні перебувають в критичному становищі. (УТА)

Розбишаки.

ХАРЬКІВ, 20. У зміївському повіті ватагою озброєних розбишак убито дружину священика Сунячева, орендатора маєтку Володуна. Злочинці сховались.

У Краматоровці шість озброєних грабіжників убили директора цементової фабрики Гейдза. Вбивці сховались. (УТА)

Дзвони.

ХАРЬКІВ, 20., По шляху відступання большевиків найдено між иншими грузами багато дзвонів, знятих з церков, вартости до двох міліонів карбованців. Особливо багато дзвонів з волинської епархії. (УТА)

На заводах.

ХАРЬКІВ, 20. На паровознім заводі скорочено число робітничих днів. Вісім цехів працюють 4—5 днів на тиждень; сталелитейний цех зовсім не працює. З огляду на брак палива завод об'явив скорочення штатів на 25—50 відсотків. (УТА)

Большевизм виходить.

ХЕРСОН, 20. Життя починає входити в нормальну колію. Большевизм не зустрічає між робітниками співчуття. Накази української влади виконуються охоче. Роззброєння населення по селах та містечках відбувається спокійно. Грабунки державного майна припинились. (УТА)

В Одесі.

ОДЕСА, 20/5. Учора вночі шайка грабіжників, роблячи замах на грунті пімсти за убивство інспектора судової міліції Васильєва поранили йому обидві ноги та утікли.

В міліцію явився господарь друкарні „Дукат" і заявив, що ним відкрито, що в його друкарні служачими виробляються фальшиві українські гроші по сто карбованців. Прибувша на місце міліція найшла на міліон карбованців шість тисяч вже готових фальшивих грошей по сто карбованців. Друкарня запечатана, один з большевиковмонетчиків заарештований, решта розшукується.

Агітація большевиків.

ОДЕСА, 20. Большевицькі верховоди, що тікли з Севастополя, та большевицькі салдат-матроські з району Криму, наповнили Одесу чужим елементом. Настрій цих большевицьких мас примітний, але верховоди матроських мас, які втратили Севастополь та Крим, пустились до Одеси і крадькома ведуть діяльну агітацію проти істуючого українського правительства. Агітація шириться також у Миколаєві й ведеться головно між робітниками. Між сільським населенням спокій, лише місцями агітують большевики проти правителвства на ґрунті соціалізації землі. Земельна агітація дуже сильна, але тепер зустрічає співчуття між селянською людністю. (УТА)

Делегація з Одеси.

ОДЕСА, 20. Сьогодня ввечері виїздить до Київа делегація міської думи в складі голови Богуцького, товариша Фрідмана та гласного Штерна з метою інформації правительства про обставини розгону думи робити заходи відміни розпорядження окружного комісара. (УТА)

Страйк часописів.

ОДЕСА, 20. Страйк часописів з метою протесту проти заведення попередньої цензури продовжується. Прибув командуючий другої армії австро-німецького війська генерал фон-Краус, призначений замісць генерала фон-Бем-Ермолі. (УТА)

Арешт Злигостевої.

ОДЕСА, 20. Арештована за невнесення пені накладемої на „Одесскія Новости" відповідальний редактор часопису Злигостева. (УТА)

Справа податків.

КАТЕРИНОСЛАВ, 21/5. Повітове земське зібрання, відмовившись обмірковувати питання біжучого моменту, обговорювало фінансове становище й прийшло до дуже песимістичних висновків. Населення відмовляється зовсім платити податки, немає коштів на утримання земських установ. Зібрання постановило звернутись до правительства з проханням дати позичку, прохати губерніальну управу завести інститут земських збирачів та звернутися до населення з закликом платити податки. (УТА).

Арешт коменданта.

ЖИТОМІР, 21/5. „Волынь" повідомляє, що видано приказ арештувати бувшого головного коменданта Оліференка, якого справжнє призвіще Іванов.

Громадські роботи.

МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКИЙ, 21/5. Повітове земство клопочеться перед правительством про асигнування міліона карбованців на громадські роботи в місті та повіті. Мають на увазі прохати пів міліона карбованців в доповнення дефіциту бюджету.

Нова німецька верф.

ВІДЕНЬ, 19. По згоді поміж Австро-Угорщиною та Німеччиною останній передається північ від Турн-Северіна та корабельна верф на заорендованій румунами території для збудування нової німецької верфи. (УТА)

Література, наука.

Нові книжки.

Л. Бертран. *Кооперація і соціялізм.* Видання Дніпровського Союза Споживчих Товариств, № 1. Київ 1918, стор. 12, in quarto, ціна 30 копійок.

Л. Бертран. *Що повинен знати кождий споживач.* Шість лекцій про кооперацію. Видання Дніпровського Союза Споживчих Тв, № 2. Київ 1918, стор. 16, in quarto, ціка 35 копійок.

О. В. Тотоміанц. *Прінціпи і теорія кооперації.* Видання Дніпровського Союза Споживчих Товариств, № 3. Київ 1918, стор. 24, in qnarto, ціка 50 копійок.

„Самостійник". Вийшло пяте число тижневика „Самостійник".

Театр і музика.

Український національний театр. В понеділок в національному театрі було поставлено: 1) „Молода кров" Винниченка і 2) народні хорові співи. У „Молодій крові" особливо гарно заграли д-ка Доля, д-ій Левицький та Петліщенко. Д-ка Полянська часами збивалася з нормального тону. Надто неприродній рух у д. Мар'яненка в той час коли мати дає свою згоду на його шлюб. Півець співав прекепсько.

Народні хорові співи, не зважаючи на помітну втому, пройшли чудово. Хор проспівав чотирі народні пісні (аранж. О. Кошиця): „Козаченьку, що ти робиш", „Зеленая рута", „Дівчино моя" та „На вулиці скрипка грає". Особливо гарно виконав хор останню пісню (викликали ще й після „bis"). На великий жаль альтова партія була несильна. А сопрано так і ріжуть (про вуток, що „плавають та одна другу спережають")—*спережають.*

Мистецтво.

Конкурс на проекти будинків.

Правління київскої громади „Поселок" оголошує конкурс на проекти будинків за-для влаштування навколо м. Київа міст-садів та робітничих колоній. За умовами, що до конкурсу, зацікавлених д.д. будівничих, правління прохає звертатись до інженерного відділу громади „Поселок", В. Володимирська № 20, п. 6., від 11 до 14 години.

Донесч.

М. СТЕБЛІВ (на Київщині). 26-го травня о 1-й годині ночі в с. Шендерівку, Канівського повіту невідомо звідкіля приїхало на підводах до 30 грабіжників. Вони розсипались гуртами і накинулись на єврейські хати. Нічна сторожа, не маючи змоги сама вступить до боротьби з грабіжниками, дала знати „вільним козакам" в сусідне село Гуту.

А тим часом творився дикий грабіж. Поперед усього одбирались гроші, але не гандлювали і иншим добром: самовари, подушки і все більш-менш цінне, що тільки під руки підлітало, грабіжники тягли з хат і складали на фури.

Хто тільки сперечався або підіймав лемент, того втихомирювали зброєю. Одного єврея Ярецького забили, а кілька душ поранили, пограбували ж всього до 10 хат.

Невідомо, як і коли закінчився б цей дикий грабіж, та на щастя над'їхали козаки з Гути і накинулись на злочинців. Один із напастників опинився тяжко поранений.

Видимо, бажаючи замести за собою сліди, грабіжники підхопили пораненого товариша на віз і пустились, одстрілюючись од козаків на втьоки.

На жаль козаків було мало і вийняти велику ватагу грабіжників не було змоги.

Багато збентежених євреїв, які сподіваються ще й другого нападу, кидають Шендерівку і переїздять із своїм цінніщим майном до сусідніх м. Стебле і Корсуня. Провадиться слідство.

РІВНЕ, (на Волині). Більш місяця назад тут одбулуся вибори суддів Рівенського повіту; вибори були переведені повітовим земським зібранням. На баллотировку були поставлені всі судді сучасного менту,—всі вони пройшли, за винятком трьох чоловік; майже одноголосно пройшли судді: В. Мерзляків і Жуків, яко самі бажані населенню. Але на жаль, перший з них в скирому часі перевівся із своєї округи (Степань) до Київа в канцелярію міського суду. Інтелігенція м. Степані, а також і товариші по службі—повітові судді провожали д. Мерзлякова сердечними промовами і бажанням добробуту на новій посаді.

СЕЛО ЦЕСАРСЬКА СЛОБОДА (на Київщині). Поступово провадить свою роботу наше т-во „Просвіта". Закінчено вечірні курси, складена більш-менш гарно для села бібліотека, котра помаленьку, дякуючи постійному зв'язку з Київом, доповнюється новими виданнями. Головну увагу в останній час звернуто на діяльність артистично-співочого гуртка. Цій справі віддалися всі, це захоплює і задовольняє, даючи одпочинок молодому і стомленому в політичній боротьбі осередку т-за. І як не трудно буває улаштовувати вистави, але всі перешкоди „як віск тають" од дружньої роботи. Почавши з жартів на 1 дію, вивіряючи свої сили і набіраючись досвіду, гурток ішов все далі й далі. „Зимовий сезон" був закінчений уже драмою „Борці за мрії", котра пройшла дуже гарно. Артисти задоволено сказали: „так", але тут же повстало питання: так то так, та з хати як? Одна драма гарна, а друга ще краща... та дайте можливість утворити відповідну декорацію, дайте намальоване село! Купить—немає коштів, взять на прокат у арендатора міського театру — багацько хоче, — весь прибуток попаде в чужі руки. Але як не крути, як не верти, а приходилось миритись з такими п'єсами, дії котрих проходили в хаті. Нарешті в докомогу молоді прийшла зелена Паска: на третій день 7-го травня була виготувана і поставлена драма „Дай серцеві волю, заведе в неволю". Гарний вечір принадив до школи багацько молоді як Слобідської так із сусідніх сел. Поперше хор проспівав „Ще не вмерла Україна", а після член т-ва вітає присутніх з Паскою, висловивши надію, що слідуюча Паска має принести багацько кращу долю селянству і, яко участник 5-го національного з'їзду, в коротких рисах з'ясував вагу передпразникового перевороту, закликаючи до спокою і організованих форм протесту. Вистава одбулась при зниженому настрою артистів. Що ж до декорації, то їй бракувало театральної пристосованности, але ж було щось і гарне, правдивіше між в театрах. Досить свіжих верб, свіжовиплитена на всю сцену ліса, укритих околотом дві хати і замислений засмучений сояшник утворювали щось подібне дійсності. Та на жаль часта зміна цеї живої декорації затягувала виставу і вносила трохи млявости; і все ж таки де-які сцени, особливо народні (вечерниці, співи,—як наприкл. „Лугом іду") проходили гарно і викликали велике задоволення глядачів. Можливо було б вказати на хиби окремих артистів, але ж мені хочеться тілько взагалі побажати, щоб кожний артист брав відповідну роль, зрозумів її і побільше працював над нею.—Вистава дала гарний прибуток—280 карб, квитків було продано зверх норми і то не всі бажаючі попали в мале помешкання театру.

М. Я.

Редактор Андрій Ніковський.

Оповістки.

Д-р Сощін хрон. тріппер, шанкр, сифіліс (606-914). Пр. 9-11 і 4-8. В.-Житомір. 25. 15—0650—2

На посаду інструктора управа закликає особ з вищою освітою і педагогічною практикою. Умови 4300 карбованців річно і роз'їзди на земських конях.

Прохання подаються в управу до 1-го червня (по старому стилю) при проханні необхідно подавати: відомости про попередню педагогічну діяльність, доклади про особистий погляд на завдання повітового шкільного інструктора, а також і друковані професіональні праці, коли такі маються. 3—775—1

Негайно потрібно помешкання коло Хрещатика з 3—6 кімнат Зголошуватись по телефону № 64-89. Бухгалтеру. 2—0658—1

Продається розсада капусти і помидорів Ділова № 2. 1—0657—1

Приют Олександра II Овручська, 2 повідомляє, що хлопці приюту, кінчивші школу і знаючі майстерства оддаються на службу. 3—0653—1

Вийшла з друку

і продається по всіх книгарнях нова книжка О. Грановський, Зразки й форми ділових паперів та торгових листів. (Прохання довіренности, договори векседі, зразки торгових книг та инше). ц. 1 р. 20 к.

Склад видання Гуртова книжна Комора т-ва „Час", Київ, Волод. 42. 2—0659—1

В III-ій Українській гімназії одкрито прийом прохань в підготочний I, II, III і IV кл. щодня, від 2—6 г. (Суворівська, № 1.) Іспити в II, III, і IV кл. 26—31 травня. 1—0656—1

Вийшло 5 число тижневика **Самостійник** орган укр. партії самостійників - соціалістів. Продається у всіх газетчиків і в редакції Самостійника: Театральна пл. № 48-а 3-ій поверх. Тел. 54—32. 1—066—1

На суботу 25 (12) травня ц. р. в 12 годині дня в Микольському волостному правлінню назначена продаж з аукціона 5 бракованих коней з Черторійських майстерень К. О. П. С. 1—0655

Необходимый всѣмъ, желающимъ изучить украинскій языкъ, самый доступный практическій

САМОУЧИТЕЛЬ УКРАИНСКАГО ЯЗЫКА

по наиболѣе усвояемой системѣ съ приложеніемъ образцовъ дѣловой переписки, подъ названіемъ: I КРОК

„Для Русскихъ на Украинѣ".

Цѣна 1 рубль.

Продается во всѣхъ книжныхъ магазинахъ Украины Складъ изданія въ „Книжній Гуртовій Комори" Т-ва „Часъ" (Кіевъ, Владимирская, 42). 3—751—3

КУРСИ

НАВЧАННЯ НА ПИШУЧИХ МАШИНАХ

КУРС 8 карб. В першокласній школі учать писати на маш. ріжн. сист. Навчання та перепис. ведеться також і на УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. Зголошуватись можна щоденно окрім неділь від 9 до 8 години.

Ф. ФЛЕЙШМАН і А. КИРЖНЕР

В. Володимирська 41 магаз. „Видо" 8—781—

Середнешкільникам українцям!

Всеукраїнська конференція представників від самоосвітних організацій, яку Київський Осередок мав скликати на 28—29 квітня (стар. ст.) із-за останніх подій відкладена до 28 травня (н. с.) 28—29 травня (стар. ст.) конференція мусить відбутись з таким порядком дня:

1) доклади з міст про життя організацій,

2) мета позашкільних організацій та праця їх,

3) заснування всеукраїнської юнацької спілки

4) українізація школи.

5) демократизація школи.

За більш докладними інформаціями прохаємо звертитись по адресі: Київ, Велика Підвальна д. № 36, п. 16. Осередок. 25—765—3

Дніпровський союз споживчих союзів запрошує інструкторів по кооперації, платня 500 до 575 карб. місячно при роз'їздах суточні. Приняті могуть бути лише свідомі українці, які мають теоретичну і практичну підготовку по кооперації.

Звертатись листовно по адресі: Київ, Інститутська № 4, особисто—до члена правління Е. Філіповича щодня од 11 до 1 год. кімн. № 5. 2—0663—1

Київська губернська народня управа запрошує на посаду завідуючого шкільним відділом досвідченого педагога з вищою освітою, який добре знає українську мову і справи шкільної й позашкільної освіти. Платня по умові. Володимирська вул., 38. 2—773—1

Оголошення

Браславська повітова шкільна рада сповіщає демобілізованих з війська учителів (народних, земських та б. церковоно-парафіяльних), котрі ще не явились на свої місця, що вони будуть усунені своїх посад, як що до 1-го червня (по стар. ст.) не зявляться до своїх шкіл. 3—774—1

ОГОЛОШЕННЯ.

Київська міська управа оголошує, що в садовому відділі відбуватимуться 24 травня н. ст. 1918 р. (в пятницю) о 12 годині торги на віддання в оренду площі в Маріїнському парку для гри в лаун-теннис на літній сезон 1918 року.

Попередний вклад в сумі 200 карб. повинен бути внесений перед торгом.

Сьогодня БІГИ. Початок о 2 г. 20 м. дня

Рік видання перший. **Приймається передплата на 1918-й рік** на **двохтижневий кооперативний журнал** Рік видання перший.

„КООПЕРАТИВНА ЗОРЯ",

що видається коштом і заходами Дніпровського Союза Споживчих Товариств, у КИЇВІ, мовою українською.

Журнал ставить своїм завданням поширення, як серед членів кооперативів, так і серед ширшого загалу, ідей кооперативних, буде розробляти та всебічно освітлювати питання, що цікавлять працьовників і участників кооперативного руху, буде допомагати їм неухибно прямувати шляхом широкого розвитку кооперації до кращого життя.

Журнал буде мати на мет: обслуговування переважно споживчої кооперації на Україні.

Програм журнала:

1. Передові статті на кооперативні теми в звязку з політичними та громадськими подіями. 2. Статті про чергові питання кооперативного будівництва. 3. Статті по історії, теорії, практиці і пропаганді кооперації. 4. Питання про обєднання споживчих товариств у союзи. 5. Кооперативне проізводство. 6. Вірші і фелетони. 7. Кооперативна хроніка: а) кооперація на Україні; б) кооперація в Росії; в) кооперація за кордоном: 8. З життя союзів українських. 9. З життя Дніпросоюзу. 10. Статистичні матеріяли по кооперації. 11. Про що пишуть в инших журналах. 12. Дописи. 13. Торгові відомости (стан ринку, записи товарів, ціна та инше). 14. Нові книги по кооперації. 15. Відомости інструкторського відділу. 16. Од Правління Союзу. 17. Оповістки (кооперативних і инших громадських установ).

ПЕРЕД.: на рік—12 карб.; на півроку 6 карб.; на чверть року—3 карб.;

Адреса редакції і контори: Київ, Інститутська 4. Дніпровський Союз Споживчих Товариств. 4—0133—2

Друк. акц. т-ва „Петр Барський у Київі". Хрещатик № 40..